

Sažetak izvještaja Javiera Solane, specijalnog predstavnika Evropske unije za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku, o mogućnosti slanja misije Evropske unije u BiH

Sažetak izvještaja Javiera Solane, specijalnog predstavnika Evropske unije za zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku, o mogućnosti slanja misije Evropske unije u BiH

Izvještaj prezentiran Vijeću ministara vanjskih poslova zemalja članica EU-e

23. februara 2004. godine

UVOD

Evropsko vijeće je 12. decembra 2003. godine potvrdilo spremnost Evropske unije za uspostavljanje misije u Bosni i Hercegovini koja bi zastupala evropsku politiku u oblasti sigurnosti i odbrane, i koja bi uključivala i vojnu komponentu. NATO u ovom momentu razmatra budućnost snaga SFOR-a. U slučaju da NATO odluči da okonča misiju SFOR-a, EU treba biti spremna da pošalje nove snage u BiH.

Slanjem novih snaga u BiH, ključni cilj Evropske unije bio bi da doprinese i pomogne BiH da ostvari svoj cilj potpune integracije u EU i NATO.

Misija EU bila bi rezultat jednog opsežnog i sveobuhvatnog pristupa, koji bi obuhvatio političke, ekonomske i sigurnosne aspekte. Ovaj izvještaj najvećim je dijelom posvećen sigurnosnom elementu.

I. NOVA MISIJA POSEBNOG KARAKTERA

Nakon okončanja misije SFOR-a, BiH će se naći u potpuno drugačijoj poziciji u odnosu na situaciju kada je NATO prvi put poslao svoje trupe u ovu zemlju 1995. godine. Ciljevi, veličina i sastav nove misije EU-e treba da odražavaju novonastalu situaciju.

Takva misija treba da ostvari dva ključna cilja:

- Treba zagarantovati sigurno okruženje za ispunjenje ciljeva navedenih u OHR-ovom Planu provedbe misije i Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju, te direktno doprinijeti ostvarenju tih ciljeva.
- Posebno težište treba staviti na borbu protiv organiziranog kriminala.

II. SIGURNO OKRUŽENJE

Snage EU-e trebale bi biti organizirane tako da mogu preuzeti vojne obaveze i nadležnosti iz Dejtonskog mirovnog sporazuma, te doprinijeti političkom cilju stvaranja stabilne, demokratske i prosperitetne BiH. Ove snage bile bi finalna garancija ovlasti visokog predstavnika u skladu sa Dejtonskim sporazumom. Ove snage trebale bi imati puna zakonska ovlaštenja (uključujući ovlasti sadržane u Aneksu IA Dejtonskog sporazuma) za pomoć u provedbi Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini.

- Snage EU-e trebale bi biti snažne i pouzdane, i djelovati u skladu sa poglavljem VII Povelje Ujedinjenih nacija. EU snage trebale bi imati mogućnost da odgovore na bilo koju prijetnju sigurnosti i stabilnosti u BiH.

- Sastav i struktura ovih snaga bi se vremenom prilagodili. Da bi snage ovog tipa bile efikasne, moraju imati solidan obavještajni element, fleksibilne i integrirane kapacitete, te mogućnost da pozovu rezervne trupe izvana.

III. TEŽIŠTE NA ORGANIZIRANOM KRIMINALU

Glavna prepreka daljem procesu stabilizacije u BiH je jezgro organiziranog kriminala i političkog ekstremizma.

Uspostava vladavine zakona i borba protiv mreža organiziranog kriminala ključni su faktor dugoročne stabilnosti u BiH. EU već učestvuje u aktivnostima u ovim oblastima, kroz CARDS program i EUPM.

Krajnji cilj je BiH koja se može samostalno boriti protiv organiziranog kriminala. Institucije koje su odgovorne za taj dio - Državna agencija za informacije i zaštitu i bosanskohercegovačke policijske snage, sada su u fazi formiranja i jačanja. Međutim, još uvijek ima mnogo problema. Dok se taj dio posla ne okonča, biće potrebna međunarodna pomoć.

IV. INTEGRIRANI PRISTUP EU-e

Jedan od ključnih faktora za ostvarenje političkih ciljeva EU-e biće racionalno i dosljedno korištenje raznih raspoloživih potencijala i kapaciteta EU-e u BiH. Najbolji način da se to ostvari je kroz saradnju i adekvatno rukovođenje na terenu. Okosnica takvog djelovanja je pojačana koordinirajuća uloga specijalnog predstavnika Evropske unije. On mora imati mogućnost da djeluje kao *primus inter pares*, odnosno da ima prioritet u odlučivanju u odnosu na šefove drugih misija EU-e u BiH. Posebno treba naglasiti da specijalni predstavnik Evropske unije treba istovremeno osigurati implementaciju odredaba Dejtonskog i Pariškog sporazuma s jedne strane, te napredak u procesu stabilizacije i pridruživanja s druge.

V. BLISKA SARADNJA SA NATO SAVEZOM

Međunarodna zajednica je bila veoma efikasna u rješavanju problema na Balkanu svaki put kada je djelovala ujedinjeno. Za uspjeh bilo koje operacije EU-e u BiH, od ključnog je značaja da EU ostvari najbolju moguću saradnju sa NATO savezom i Sjedinjenim Državama. Praktični i politički razlozi ukazuju da snage EU-e mogu iskoristiti prednosti svih potencijala NATO saveza, u skladu sa Sporazumom "Berlin plus".

U planiranju snaga EU-e, kao i u Sporazumu "Berlin plus", treba uzeti u obzir sva iskustva stečena u Operaciji *Concordia*.

VI. RAZGOVORI SA BOSANSKOHERCEGOVAČKIM VLASTIMA

Zvaničnici Evropske unije i njihove kolege iz NATO-a već su uspostavili kontakt sa bh. vlastima. Nastavit će se razgovori između Evropske unije i bosanskohercegovačkih vlasti.